

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,*
QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis secundâ
mensis Aprilis, anno Domini M. DCC. LXXVIII.*

M. LUDOVICO-CAROLO-HENRICO MACQUART,
Doctore Medico, Præsîde.

An in omni tumore ut plurimum sit tentanda resolutio ?

I.

UOT quàmque diversis morbis obnoxius nascitur homo ! quàm multi de vitæ brevitate conqueruntur ! Verùm illius diuturnitatem potius mirari deberent ; si enim ad mirum attenderent corporis humani mechanismum , si diversam ejus organorum fabricam penitus inspicerent , mutuaque observarent quam ejus partes sibi invicem præstare debent operam , si ex constanti illarum consensu sanitatem pendere , & ex minimo quandoque in sex rebus non naturalibus errore morbos graves , totamque corporis humani ruinam exurgere intelligerent , conquerendi finem facerent , nec ita facile libidinibus obsequerentur , conquerendi finem facerent , nec ita facile libidinibus obsequerentur , Hæc si altis manerent reposita mentibus , non tot homines ventri deditos , animi pathematibus obsequiosos , quandoque sui impotes , longiori somno indulgentes videremus ; non exercitationes & vigilias ultramodum protraherent , non veneri præter vires servirent , non levi de causâ retinerent quod debet excerni ; tunc vegetos pueros , robustos adulescentes , armis aut artibus idoneos , senes etiamnum firmos , ingeniique acumine præstantes & consilio , exhibere respublica gestiret . Si quædam omnino præcaveri non possint incommoda , ut sunt aeris intemperies , iætus , casus aliaque hujusce-

* Auctore M. DESBOIS , anno 1742.

modi quæ morbos procreare possunt, hi morbi curatu faciles, levi apparatu ferè semper venirent corrigendi; cum tamen statutum sit omnibus hominibus semel mori, mors ipsa naturæ debitum absque dolore & infirmitatibus, senectutem vulgò comitantibus irreperet. Licet propè modum morbi omnes qui humanam vitam exagitant, ex abusu & errore sex rerum non naturalium ducant originem, ea tamen fuit Dei omnipotentis benignitas ut nobis remedia ad fugandos morbos suppeditare voluerit. Duplicis autem generis sunt morbi, alii interni, alii externi, quorum vix unus, qui ad tumores faciliè revocari non possit. Hic de tumoribus externis dicemus solummodò. Ad curandos tumores non una instituitur methodus, quadruplici namque modo terminantur, per resolutionem scilicet, indurationem, suppurationem & gangrænâ. Resolutio autem in omni tumore tentanda est, ut pote quæ sit quâlibet aliâ terminatione præstantior & ægro utilior.

I I.

TUMOR in genere græcis *ὄγκος*, ab Hippocrate *οὐδ' ἡμέτερος* vocari solet, hodie oedematis nomine tumorem specialem intelligimus, dividitur quippè tumor in phlegmonem, Erysipelas, oedema & Skirrhum. Quamvis tamen sint quatuor tumorum species, unus aliquando tumor duarum pluriumve specierum characterem retinet, unde varia sortitur nomina. Dicitur interdum phlegmone Erysipelatodes, Skirrhus phlegmonodes, Erysipelatodes, Oedematodes, prout hujus vel illius speciei naturam participat. Sunt etiam aliæ tumorum denominationes, putà ganglio, lupia, bubo, carbunculus, &c. qui ad quatuor supra dictas species faciliè revocantur. Cum tumor sit vitiosa partis cujuslibet aucta magnitudo, quis dubitet Medico-chirurgi prudentis esse, tales morbos emendare, viâ simplici, dulci & ægro pergratâ. Porro resolutio est illa methodus simplex & anteponenda, quâ vasa integra remanent, partes non defœdantur, pluribus æger doloribus liberatur, eidemque non est obnoxius periculo, ac in aliâ methodo; & certè quidni eamdem insistas viam in tractandis tumoribus externis ac in morbis internis qui tumorum naturam ut plurimum redolent? Nonne ea est medici cura ut inflammationes internas resolvat? Illæ quidem sunt peripneumonia, pleuritis, paraphrenitis, inflammatio hepatis, &c. Qui morbi ad phlegmonem aut Erysipelas reducuntur. Nonne in eo totus est ut obstructions internas referet, quales sunt Skirrhus lienis, ascites, hepatis obstacula, mesenterii glandularum aut pancreatis obstructions, qui morbi oedemati aut Skirro annumerantur? Enim verò cum tumorum interiorum eadem sit causa ac exteriorum, eadem quoque indicatio curatoria venit.

I I I.

DUPLEX est tumor, humoralis scilicet & non humoralis, non humoralis curatur. 1°. Partem in situ debitum per taxim restituendo. 2°. Partem reducant in situ continendo, dimoventesque causas removendo. De non humoralibus hic sermo non erit qui ad luxationes, fracturas, vulnera, hernias ani, inversionem & uteri prolapsum referuntur: hic tantùm tumores perpendemus humorales qui à fluidis extravasatis & collectis, vel in vasis contentis nimiumque cumulatis oriuntur, quique partes externas afficiunt & in praxi medicâ frequentiores sunt, Medici consilium & Chirurgi manum præcæteris requirunt. Quadruplici modo terminantur tumores, per resolutionem nempe, quandò ad statum naturalem pars illæsa nec defœdata reducitur; per suppurationem, si disrupta vasa cum fluidis in pus conversa fuerint, tunc dicitur abscessus; per indurationem, cum humores in vasis cohibiti fluiditatem exiunt, & pars tumens omni ferè sensu destituta, indurescit. Pernotionem denique terminatur tumor, quandò plurimum imminutis vasculorum viribus, fluida nullatenus aut parum moventur, ità ut vires vitales ea in parte opprimantur. Jam verò expendendum venit, quænam via ad ægri utilitatem feligenda sit. Si tumor per suppurationem terminetur, tunc calor dolorque intenduntur, febris aut advenit aut ingravescit, majores accidunt anxietates; pure semel facto,

sequuntur abscessus vel ulcera sanatu sæpius difficilia: diuturnum certò & incertum est sanationis tempus, illaque sine gravi ægrorum dolore, longo curæ tædio, profundioris & duræ cicatricis deformitate, magnoque cutis impendio vix curantur; si per indurationem, indè plerumque Skirrhosæ concretiones curatu difficiles, & interdum periculosæ oriuntur: per mortificationem terminatio nunquam periculi omnino est expers, sæpius etiam parti affectæ exitiosa, interdum lethalis: uno verbo pro variâ subjecti dispositione, plus minusve alæ mortificationis est obnoxia. Si vero per resolutionem abit tumor, minus periculosus ægroque minus molestus erit exitus; obstructa prius vasa, fluida permeant liberius, febris, dolor aliaque symptomata tumorem concomitantia remittuntur, calor & color ad statum naturalem redeunt, parsque affecta detumescit. Quis neget talem methodum ægro magis arridere multoque præ cæteris esse præstantiorem.

I V.

QUAMVIS semper tentandam esse resolutionem dixerimus, cave tamen inferas temporis & causæ non habendam esse rationem. Quatuor tempora in tumoribus, sicut in cæteris morbis, distinguenda sunt, principium videlicet, augmentum, status & declinatio. In principio & augmento tentanda est resolutio, at si resolventia remedia provariâ tumoris specie electa, insufficientia visa fuerint, cumque tumor ad statum pervenerit, si suppurationis signa se se manifestent, tunc ad suppurantia & maturantia erit deveniendum; aut si pus jam factum fuerit, herbis, aut causticis, aut ferro citò aperiendus tumor, & pus forâ amandandum erit. Si vero quædam fuerint indurationis signa, ad suppurationem satius erit quàm ad perfectam indurationem recurrere. Quod ad causas attinet quamquam resolutio sit optabilior, magisque salutaris tumoris exitus, exceptis tamen velim quosdam tumores criticos in quibus materiæ morificæ tumoris externi cum universali fluidorum massâ metuenda est commixtio, quod quidem accidit in variolis, bubonibus & parotidibus criticis suppurantibus; sin autem tumor à quodam viro pendeat sive strumoso, scorbutico, sive venereo, ad suppurationem duci debet, nisi emendata fuerit tota fluidorum massa, quo quidem in casu præstantior esset resolutio. Mea etiam fert sententia in omni tumore critico, aut à quodam viro pendente, resolutionem cæteris terminationibus anteponendam esse, si materiæ morificæ corrigenda modum nosceremus, non ne & enim bubones alioque tumores venereos felici cum successu resolvimus, quia specificum, cujus ope humorum moles corrigitur, nobis notum est?

V.

TUMORES humores, vel à sanguine, vel ab humore lymphatico originem habent. Qui à sanguine, dicuntur inflammatorii, & efformant vel phlegmonem, vel erysypelas. Inflammatio, à sanguine in arteriis retardato potissimum pendet; quæ si perfecta fuerit, non solum in hisce vasis, sed etiam in lymphaticis ductibus qui arteriis minimis continui sunt, extenditur, indè symptomata inflammationem concomitantia faciliè deducuntur. Curatur inflammatio quælibet, impedimentum illud in vasis removendo, liberumque aperiendo per vasa transitum. Sed remedia interna vel externa pro variâ inflammationis causâ rectè eligendo, sive quantitatem sanguinis præsertim venæ sectione, sive qualitatem idoneis medicamentis emendes, sive causas externas removeas, totus vertitur cardo ut restituatur in parte expedita circulatio. Licet enim non raro ex resolutis tumoribus prava existat morborum sequela, illud indè fit quod remedia malè & imperitè adhibita fuerint. Sed quoties habita temporis & causæ ratione convenientia imperabis remedia, toties felici cum successu resolvetur inflammatio, dolorisque & longioris curæ ægrum præstabis immunem. Quidam sibi falsò laudi ducunt, quando bona, copiosa & laudabilis suppuratio instituitur, sed plerumque qui ad hanc laudabilem suppurationem duxerunt tumores, vituperio potius digni sunt quàm laude vel mercede, cujus so-

lius gratiâ talem inivere curandi rationem; ægris enim melius consuluissent, si fluidorum vitia ratione quantitatis qualitatilve emendavissent, si valorum tunicis debitum reddidissent tonum, si circulatio libera in parte restituta fuisset, uno verbo si resolvisset tumores; & enim quid aliud est resolutio nisi partis affectû ad statum naturalem reduciô? Quantum vero ad tumores qui ab humore lymphatico fuerunt producti, hi duplicis tui generis, oedema nimirum & Skirrhus; utriusque causas expendenti dubium non erit quin in illis etiam tentanda sit resolutio. Oedema ortum habet à lymphâ serosâ quæ ut plurimum paulatim ita collecta fuit ut pars intumescat: Quò curetur oedema, annitendum est ut serositas in parte collecta sive per interiora sive per urinas, sive per sudores evacuetur; adhibenda quoque extus erunt resolventia, desiccantia, ut partibus lævis tonus restauretur, vitiumque corrigatur à quo oedema productum fuit. Proxima Skirrhi causa non alia est quàm humor paulatim collectus, retardatus, qui sensim ita spissus evadit ut indurescat; dividendus est ille humor per diluenda, incidentia rectè ac appositè intus administrata, & extus resolventia ritè adhibita, ut humor tumorem efformans iterum circulationem subeat:

Ergò in omni tumore ut plurimum est tentanda resolutio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes - Antonius
ELIE DE LA POTE-
RIE, Antiquus Rgis in
Portu Brestensi Medicus,
nec non Militarium Regni
Nosocomiorum Inspector.

M. Carolus - Ludovicus-
Franciscus ANDRY,
Anatomes & artis obstet-
riciæ in gratiam Matro-
narum Professor designa-
tus, è Regiâ Societate Me-
dicâ Parisiensi pro Epide-
miis institutâ.

M. Petrus POISSONNIER,
Regis in Sacro Consistorio
Consiliarius, Regiâ Consiliis
Medicis, in Regiis Arcibus
Maritimis & Coloniis totius
Mediciæ Præfatus, & Re-
giâ Scientiarum Academiâ
Parisiensi, nec non Bris-
sens, Divionensis, Londinen-
sis, Matriensis, Stokolmien-
sis & Petropolitana Socius;
è Regiâ Societate Medicâ pro
Epidemiis institutâ, Profes-
sor & Censor Regius.

M. Josephus - Jacobus
GARDANE, Censor Re-
gius & Regiæ Scientia-
rum Societatis Monspe-
liensis, nec non Regiarum
Academiarum Nancei &
Massiliæ Socius.

M. Joannes-Baptista-Ale-
xander MAIGRET.

M. Petrus CHEVALIER DE
LA HAMON AIS, Regis à
Consiliis & Secretus.

M. Joannes - Stanislaus
MITTIE, Regiæ Scien-
tiarum & Litterarum
Nancei Academiæ Socius,
nec non Stanislai I. Polo-
niarum Regis olim Medi-
cus ordinarius.

M. Josephus PHILIP,
Utriusque Pharmaciæ
Professor.

M. Franciscus BERNARD.

Proponebat Parisiis EDMUNDUS JOACHIMUS BOURDOIS DE LA MOTTE,
Senonenfis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisienfis Baccalaureus.

A. R. S. H. 1778. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1778.